

Luonnos 24.11.2025
lausuntokierrokselle.
Asteriskilla* merkityt
tavoitteet ja periaatteet
lausuntopyynnön
erityiskohteina.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen palvelustrategia 2026-2029



Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021

- Hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia osana hyvinvointialuestrategiaa.
- Palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitettut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.
- Palvelustrategiassa hyvinvointialue päättää järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet.
- Lisäksi hyvinvointialue asettaa palvelustrategiassa tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus.
- Hyvinvointialueen asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista palvelustrategian laadinnassa säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 29 §:ssä.

Hyvinvointialueiden valtakunnalliset tavoitteet 2025-2029

Toimintaa koskevat tavoitteet

- Hyvinvointialueen on edistettävä ja varmistettava alueensa väestön hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta kaikissa tilanteissa.
- Hyvinvointialueen on varmistettava sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kyky järjestää palvelut yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja kustannusvaikuttavasti sekä toimintaympäristön riskejä ja uhkia vastaavasti.
- Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen tulee olla taloudellisesti kestäviä, laadukkaita ja kustannusvaikuttavia.
- Investointien tulee parantaa toiminnan kustannusvaikuttavuutta ja edistää alueellista yhteistyötä.
- Toiminnassa, ohjauksessa ja johtamisessa tulee painottaa vaikuttavuusperustaisuutta.
- Hyvinvointialueen toiminnan ja talouden uudistamista on jatkettava kunnianhimoisesti.

Toimintaedellytyksiä koskevat tavoitteet

- Hyvinvointialueiden henkilöstön tulee olla osaavaa ja hyvinvointialueiden tehtäviin riittävää. Henkilöstön hyvinvoinnista on huolehdittava.
- Toimialojen veto- ja pitovoimaisuudesta on huolehdittava.
- Hyvinvointialueiden toiminnan paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen johtamisen, suunnittelun, toteutuksen ja kehittämisen tulee perustua tietoon.
- Digitalisaatiota edistetään hyvinvointialueiden kaikilla toimialoilla.
- Hyvinvointialue toimii yhteistyössä lakisääteisten veloitteiden toteuttamiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Hyvinvointialueen tehtäviä tulee hoitaa paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti ihmisten välisellä hyvällä yhteistyöllä.

Palvelustrategialuonnoksen rakenne ja sisältö

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvelujen palvelustrategia 2026-2029

Palvelustrategian yleiset kaikkia palveluja koskevat periaatteet (diat 6-9)

Sote-keskuspalvelut Yleiskuvaus ja yleiset periaatteet (diat 10-15)				Lasten, nuorten ja perheiden palvelut Yleiset periaatteet (diat 34-37)		Sosiaali- ja vammaispalvelut Yleiskuvaus (diat 44-45)		Ikääntyneiden palvelut Yleiskuvaus ja periaatteet (diat 52-56)	Sairaalapalvelut Yleiskuvaus ja yleiset periaatteet (diat 57-62)		Ensihoitopalvelut Yleiskuvaus ja periaatteet (diat 65-70)
Avo-terveydenhuolto (diat 16-19)	Perustason mielen-terveys- ja päihde- palvelut (diat 22-25)	Suun terveyden huolto (diat 26-29)	Toimintakykyä tukevat palvelut (diat 30-33)	Perhe-keskus- palvelut (diat 38-40)	Lapsi- perheiden erityis- palvelut (diat 41-43)	Työ-ikäisten sosiaali- palvelut (diat 46-48)	Vammais- palvelut (diat 49-51)		Perus- tason sairaala- palvelut (dia 63)	Erikois- sairaanhoito, diagnostiset palvelut, päivystys (dia 64)	
Yliopis- tollinen sote- keskus (diat 20-21)											

Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelustrategia 2026-2029

Luonnos 24.11.2025

Palvelustrategian yleiset kaikkia palveluja koskevat periaatteet

Palveluvalikoima

- Palvelumme ovat asiakaslähtöisiä, yhdenvertaisia, kaksikielisiä, vaikuttavia ja kustannustehokkaita. *
- Tarjoamme asiakkaan tarpeisiin soveltuvia lähipalveluja ja turvallisia digitaalisia palveluja.
- Edistämme digitaalisten palvelujen avulla asioinnin sujuvuutta, tiedonkulkua sekä hoito- ja palvelupäätösten tekoa.
- Kustannustehokkaat ja vaikuttavat liikkuvat palvelut parantavat palvelujen saavutettavuutta.
- Vahvistamme ennaltaehkäiseviä toimia väestön terveyden ja hyvinvoinnin turvaamiseksi
- Takaamme hoidon ja palvelut sekä suomeksi että ruotsiksi asiakkaan valitsemalla kielellä.
- Tarjoamme asukkaille heidän tarpeidensa mukaiset palvelut yhdenvertaisesti heidän äidinkielestään riippumatta.*

Pidämme huolen siitä,
että Varhan asukkaat
saavat yhdenvertaisesti
parhaat palvelut
käytettävissä oleviin
resursseihin nähden

Palvelustrategian yleiset kaikkia palveluja koskevat periaatteet

Palvelurakenne ja palvelujen yhteensovittaminen

- Varmistamme palvelujen oikea-aikaisen saatavuuden, jatkuvuuden, turvallisuuden ja tarpeenmukaisuuden sekä palvelujen yhteensovittamisen asiakasohjauksella.
- Vahvistamme sosiaali- ja terveystalouden palvelujen yhteensovittamista laajasti ja käytännön tasolla vaikuttavasti, myös silloin, kun palveluja tuottavat julkinen ja yksityinen sektori yhdessä.
- Pyrimme tuottamaan suurimman mahdollisen terveys- ja hyvinvointihyödyn käytettävissä olevilla resursseilla
- Tähtäämme eriarvoisuuden vähentämiseen yhteistyössä kaikkien kumppaneidemme kanssa.

Kevennämme
palvelurakennetta
tarkoituksenmukaisesti ja
sujuvoitamme hoito- ja
palveluketjuja yli
organisaatiorajojen.*

Palvelustrategian yleiset kaikkia palveluja koskevat periaatteet

Palveluverkko

- Palveluverkko perustuu väestön ja asiakasryhmien tarpeisiin ja huomioi alueellisen kehityksen.
- Huomioimme palveluverkon suunnittelussa luonnolliset asiointisuunnat ja liikenneyhteydet, henkilöstön saatavuuden, kiinteistöjen kunnon ja muun saatavilla olevan tilakapasiteetin sekä talouden reunaehdot.*
- Palveluverkkomme tukee palveluintegraatiota ja monialaista yhteistyötä sekä vahvistaa palvelujen vaikuttavuutta Varhan eri alueilla. Tähtäämme tehokkaaseen tilankäyttöön.
- Tietyissä palveluissa palvelun tuottamiselle on lähtökohtainen optimikoko, joka määrittää palveluverkon muodostamista.*
- Palveluverkon muutoksissa huolehdimme, että asiakkaiden palvelut toimivat keskeytyksettä toiminnan uudelleen organisoinnista huolimatta.

Saavutettava ja monikanavainen palveluverkko koostuu fyysisistä toimipisteistä, liikkuvista palveluista ja digitaalisista palveluista.

Hyvinvointialue edistää osaltaan Varsinais-Suomen ja sen eri alueiden elinvoimaa yhteistyössä kuntien kanssa.

Palvelustrategian yleiset kaikkia palveluja koskevat periaatteet

Palvelujen tuottajan valinta

- Palveluja voidaan hankkia yksityiseltä palveluntuottajalta, kun se on tarpeen tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi. Palvelustrategian tavoitteita toteutetaan yhdenmukaisesti omassa ja hankitussa palvelutuotannossa
- Tasapainoinen monituottajamalli on lähtökohta palveluissa, joissa on toimivat markkinat. Valmiutta tukevat toiminnot ovat pääsääntöisesti Varhan omaa toimintaa, ja viranomaistoiminnot kokonaan omaa toimintaa.*
- Palvelun tuottajan valinnassa huolehdimme Varhan kokonaisedusta huomioiden talous- ja henkilöstövaikutukset, palvelujen laadun ja jatkuvuuden turvaamisen, innovaatiomahdollisuudet ja huoltovarmuuden
- Varhan etu kilpailutuksissa on toimivat markkinat, jotka mahdollistavat terveen kilpailun. Parhailla hankintakäytännöillä ja huomioimalla myös pienten ja keskisuurten yritysten toimintamahdollisuudet voidaan tukea alueen elinvoimaa.

Riittävä oma palvelutuotanto on järjestämislain mukainen lähtökohta. Varha huolehtii kaikissa tilanteissa järjestämisvastuunsa asianmukaisesta toteuttamisesta.

Sosiaali- ja terveyskeskuspalvelut palvelustrategiassa

Palvelutarpeiden ja palvelujen kehityssuunta sosiaali- ja terveyskeskuspalveluissa

- Ikääntyneiden väestönosuus on Varsinais-Suomessa suurempi kuin maassa keskimäärin, ja 75 vuotta täyttäneiden määrä tulee merkittävästi kasvamaan. Tämä lisää perustason terveys- ja sosiaalipalvelujen tarvetta
- Väestömäärän kasvu on merkittävää erityisesti Turun seudulla ja perustuu maahanmuuttoon sekä maan ja maakunnan sisäiseen muuttoliikkeeseen. Syntyvyys on ennätyksellisen matalalla tasolla.
- Muuttoliikkeen ansiosta ulkomaalaistaustaisen väestön määrä kasvaa nopeasti etenkin Turussa. Jo nyt joka kymmenes alueen asukas on ulkomaalaistaustainen
- Työikäisten määrä alueella keskimäärin kasvaa mutta painottuu Turun seudulle muuttoliikkeen takia. Työvoiman saatavuuden ennustetaan puolestaan heikkenevän harvaan asutuilla alueilla.
- Palvelutarpeen ennustettua kasvua ei voida kompensoida ainoastaan lisäämällä henkilöstöä, vaan on kehitettävä palvelujen tehokkuutta ja tuottavuutta. Henkilötyön tuottavuudesta huolehditaan keskittämällä olemassa olevat resurssit väestön palvelutarpeiden ohjaamina.
- Palvelurakennetta on tarpeen keventää ja perustason palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta parantaa yhdistämällä fyysisiä, digitaalisia ja liikkuvia palvelumuotoja

Sosiaali- ja terveyskeskus- palveluissa tarjotaan monialaisia palveluja väestön tarpeiden ja elämänvaiheiden mukaisesti

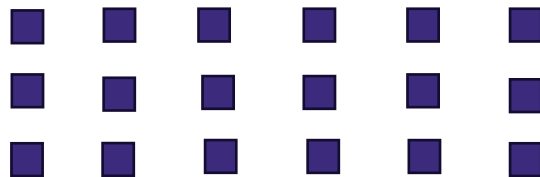
- Sosiaali- ja terveyskeskusten asema palvelujärjestelmässä on vahva. Kehitämme sote-keskusten, -asemien ja -pisteiden palveluvalikoimaa ja palveluverkkoa vaikuttavuuteen perustuen.*
- Tavoitteenamme on vahvistaa palvelujen integraatiota kehittämällä yhteisiä toimintatapoja ja palveluketjuja ja mahdollisuuksien mukaan myös yhdistämällä toimipisteitä ajan mittaan. Parannamme ammattilaisten välisiä konsultaatiomahdollisuuksia.
- Järjestämme palveluja myös liikkuvina, mikäli se parantaa palvelujen tarpeenmukaista saavutettavuutta ja on vähintään yhtä kustannustehokasta kuin kiinteässä toimipisteessä tuotettuna. *



Palveluja tarjotaan kolmella tasolla: sosiaali- ja terveyskeskuksissa, sosiaali- ja terveysasemilla ja sosiaali- ja terveystieteissä

Sosiaali- ja terveyskeskusten vähimmäispalvelut

- Avoterveydenhuollon lääkäri- ja hoitajavastaanotot arkisin virka-aikaan (omatiimit)
- Näytteenottopalvelut ja vierianalytiikka
- Monialaisen mielenterveys- ja päihde-palveluiden työryhmän laajat palvelut
- Työikäisten sosiaalipalveluja ja vammaispalveluja arkipäivisin virka-aikaan

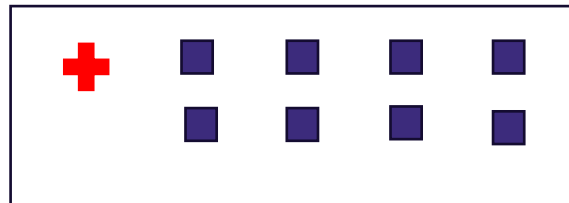


Jos kaupungissa on useita sote-keskuksia, jossain niistä on

- Perustason kuvantamispalvelut
- Suun terveydenhuollon palvelut
- Toimintakykyä tukevia palveluja
- Äitiys- ja lastenneuvola sekä lasten, nuorten ja perheiden sosiaalipalveluja (sote-keskuksissa tai erillisissä toimipisteissä)

Sosiaali- ja terveysasemien vähimmäispalvelut

- Avoterveydenhuollon lääkäri- ja hoitajavastaanotot arkisin virka-aikaan (omatiimit)
- Näytteenottopalvelut ja vierianalytiikka
- Moniammatillisen mielenterveys- ja päihdepalveluiden työryhmän palveluja
- Työikäisten sosiaalipalveluja ja vammaispalveluja erikseen sovitusti
- Äitiys- ja lastenneuvola (ei välttämättä samassa kiinteistössä, mutta saman kunnan alueella)
- Suun terveydenhuollon perustason palvelut lähes kaikilla sote-asemilla



Osalla sote-asemia on

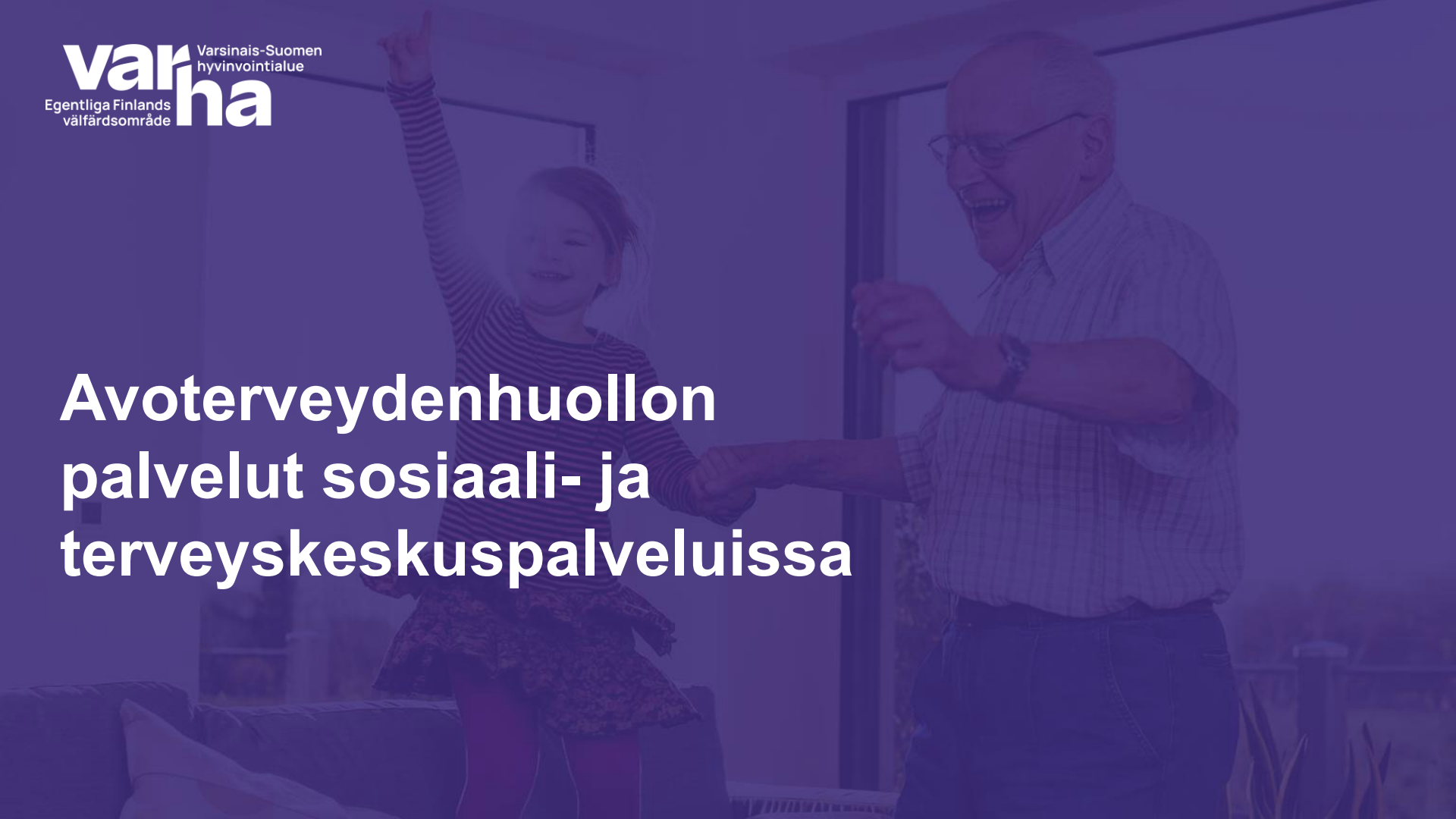
- Lasten, nuorten ja perheiden sosiaalipalveluja
- Toimintakykyä tukevia palveluja

Sosiaali- ja terveystieteiden vähimmäispalvelut



- Sairaanhoidajan ja terveydenhoitajan ammattitaidon mukaisia palveluja (omatiimin hoitaja)
- Lääkäripalveluja on saatavilla pääsääntöisesti etäpalveluna.
- Jos sote-pisteessä on edellisenä vuonna ollut yli 1000 lääkärin vastaanottoa, niitä järjestetään edelleen fyysisinä vastaanottoina sote-pisteessä.
- Palvelutarpeiden mukaan myös vieridiagnostiikkaa ja näytteenottoa.
- Lisäksi voidaan tarjota neuvolapalveluja, mielenterveys- ja päihdepalveluja, suun terveydenhuoltoa sekä sosiaalipalveluja työikäisille ja ikääntyneille.
- Alueilla, joilla on pitkät välimatkat, sote-pisteisiin jalkautuvat ammattihenkilöt voivat tarjota muitakin tarkoituksenmukaisia palveluja ammattitaitonsa puitteissa

Avoterveydenhuollon palvelut sosiaali- ja terveyskeskuspalveluissa



Palveluvalikoima ja palvelurakenne

- Avoterveydenhuolto vastaa terveydenhuoltolain 51 §:n mukaisesta yhteyden saannista perusterveydenhuoltoon ja hoidon tarpeen arvioinnista. Tarjoamme terveydenhuollon ammattilaisten kiireetöntä vastaanottopalvelua ja kiirevastaanottoja myös virka-ajan ulkopuolella.
- Parannamme hoidon jatkuvuutta omatiimi – mallilla, jossa potilaalle on nimetty omalääkäri ja muita hänen hoitoaan tukevia terveydenhuollon ammattilaisia. Potilas on keskiössä ja tuemme potilaiden omahoitoa.*
- Panostamalla perustason palveluihin ja terveyden edistämiseen vähennämme hoidon kokonaiskustannuksia ja erikoissairaanhoidon tarvetta.
- Toteutamme potilaan hoitoa kulloinkin tarkoituksenmukaisessa toimipisteessä, sote-keskuksessa, sote-asemalla tai sote-pisteessä.
- Sote-pisteissä tarjoamme vastaanottopalveluja pääsääntöisesti ajanvarauksella 1-5 päivänä viikossa.
- Digitaalisina palveluina tarjoamme koko väestölle mm. hoidon tarpeen arviointia, kiireetöntä asiointia, etävastaanottoja sekä digihoitopolkuja.
- Asiakkaalla on mahdollisuus hoitaa asiansa etänä aina kun se on tarkoituksenmukaista.

Palvelujen yhteensovittaminen

- Avoterveydenhuolto koordinoi potilaan hoitoketjua tehden tiivistä yhteistyötä sote-keskuksen muiden palvelujen kanssa (mm. kuntoutuspalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut ja keskitetyt etäpalvelut.)
- Yhteistyö on tiivistä myös perhekeskuksen, sosiaalipalveluiden sekä erikoissairaanhoidon kanssa.
- Erikoissairaanhoidon konsultaatiot ovat laajalti ammattilaisten käytettävissä.

Palvelun tuottajan valinnan periaatteet

- Järjestämme avoterveydenhuollon palvelut ensisijaisesti omana toimintanamme. Käytämme yksityistä palvelutuotantoa vahvistamaan saatavuutta tai täydentämään omia palveluja kustannustehokkaasti.
- Selvitämme mahdollisuudet ammatinharjoittajamallin käyttöönottoon esimerkiksi pilotoimalla mallia.
- Hankinnassa suosimme palvelutuotannon ja talouden kannalta tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia ja varmistamme markkinoiden toimivuuden.
- Kolmannen sektorin ja kuntien tarjoamat palvelut täydentävät omia palvelujamme.

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

- Tarjoamme sote-keskuksissa ja sote-aseilla avoterveydenhuollon peruspalveluja kuten lääkäri- ja hoitajavastaanottoja koko Varsinais-Suomen väestölle.
- Sote-keskukset sijoittuvat suuriin väestökeskittyisiin ja sote-asemat pienempiin väestökeskittyisiin.
- Sote-pisteet tarjoavat lähipalveluna suppean valikoiman avoterveydenhuollon palveluita potilaan tarpeisiin. Niiden sijainti määritellään väestön tarpeiden ja väestön kehityksen mukaisesti.
- Määrittelemme palveluverkon tiheyden huomioiden väestön asumisen ja liikenneyhteydet sekä hoidon tarpeet. Yksikkökoon on varmistettava kustannustehokas toiminta.*
- Suunnittelemme palveluverkon ja toimitilat tukemaan digitalisaatiota sekä uusia hoitoteknologioita. Tilat ovat turvallisia asiakkaille, potilaille- ja henkilöstölle.
- Huolehdimme tilankäytön tehokkuudesta yhteistyössä Varhan muiden palvelujen kanssa.

Palveluvalikoima, palvelurakenne ja palvelujen yhteensovittaminen

- Yliopistollinen sote-keskus tukee Varhan peruspalveluja osaamisessa, kehittämisessä ja tutkimuksessa. Yliopistollinen sote-keskus tekee yhteistyötä Varhan sisäisten ja ulkoisten toimijoiden kuten Turun yliopiston kanssa.
- Tuotamme kliinistä perusopetusta opetusoteasemilla, suun terveydenhuollon opetuslinikalla ja moniammatillisella opetuslinikalla.
- Koordinoimme kaikkien erikoisalojen lääkärien terveystieteiden koulutusta sekä yleislääketieteen koulutusta Länsi-Suomen yhteistyöalueella.

Yliopistollinen sote-keskus

- Tuotamme erityisosaamista vaativia palveluja kuten työkyvyn tuen erityisosaamista sekä rikos- ja riita-asioiden sovittelua.
- Keskitetty etäpalvelutuotantomme vastaa Varhan Sairastaminen ja terveydenhoito – chat-palvelusta, Omaolon palveluista ja tuottaa etälääkäripalveluja.
- Tuemme perusterveydenhuoltoa digityökalujen käyttöönotossa ja toimintamallien luonnissa.

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

- Yliopistollisen sote-keskuksen toiminta on verkostomaista ja sitä tuotetaan useissa eri toimipaikoissa Varha-tasoisesti, mutta myös Länsi-Suomen yhteistyöalueelle (YTA).
- Opetus ja palvelutuotanto asiakkaille tapahtuu hajautetusti mm. eri sote-keskuksissa ja –asemilla.

Yliopistollinen sote-keskus



Perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut



Palveluvalikoima ja palvelurakenne

- Tuotamme aikuisväestölle avo- ja laitosmuotoista perusterveydenhuoltoon kuuluvaa hoitoa ja kuntoutusta mielenterveys-, päihde- ja riippuvuusongelmiin moniammatillisesti.
- Tuotamme perusterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluita sote-keskuksissa ja rajatumminkin sote-asetilla. Tarpeen mukaan jalkaudumme näistä sote-pisteisiin ja sosiaalihuollon toimipisteisiin.
- Perhekeskukset vastaavat lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluista. Alaikäisten korvaushoito toteutetaan yhteistyössä riippuvuuspsykiatrian ja nuorisopsykiatrian kanssa.
- Panostamalla ensilinjan ja muihin perustason mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalveluihin vähennämme raskaampien palveluiden tarvetta.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

- Täydennämme vastaanottopalveluitamme kotiin vietävillä palveluilla ja jalkautumalla potilaan muuhun lähiympäristöön.
- Laajennamme digitaalisten mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelujen valikoimaa, jotta ne ovat lähipalveluina laajasti käytettävissä.
- Ympäri vuorokauden käytettävissä olevien omahoidon välineiden lisäksi digimielenterveysklinikka turvaa hoitoon pääsyä parantaen palvelun saatavuutta ja saavutettavuutta. Digimielenterveysklinikka tarjoaa hoidon tarpeen arviointia, ohjausta, neuvontaa ja hoitoa.

Palvelujen yhteensovittaminen

- Vahvistamme perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon mielenterveys-, päihde- ja riippuvuushoidon yhteensovittamista sijoittamalla näitä toimintoja yhteisiin yksiköihin.
- Vahvistamme sote-työparimallin avulla sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluiden yhteensovittamista.
- Otamme huomioon perheen kokonaistilanteen ja muut tarvittavat palvelut.

Palvelun tuottajan valinnan periaatteet

- Tuotamme perusterveydenhuollon avo- ja laitospuoleisen mielenterveys-, päihde- ja riippuvuushoidon pääsääntöisesti itse.*
- Täydennämme omaa palvelutuotantoamme tarvittaessa ostopalveluin, kustannusvaikuttavuus huomioiden.

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

- Tarjoamme täysi-ikäisten mielenterveys-päihde- ja riippuvuushoitoa sote-keskuksissa ja sote-asemilla, soveltuvin osin myös sote-pisteissä.
- Palveluja voidaan tuottaa myös asiakkaalle soveltuvina sähköisinä etäpalveluina.
- Palveluverkkoon kuuluvat myös monimuotoisesti tuotetut palvelut, kuten matalan kynnyksen palvelut sekä kotiin vietävät ja jalkautuvat palvelut.
- Keskitettyjä tai erityistä osaamista vaativia yhteisiä palvelupisteitä ovat selviämishoito, laitosvieroitushoito, terveysneuvonta, matalan kynnyksen päihdehoito sekä laitospuolinen ja intensiivinen avomuotoinen päihdekuntoutus.
- Päiväkeskustoiminnan yhteydessä järjestämme huumeiden käyttäjien terveysneuvontaa ja matalan kynnyksen päihdevastaanottotoimintaa.

Suun terveydenhuollon palvelut



Palveluvalikoima ja palvelurakenne

- Suun terveydenhuolto vastaa asiakkaiden yhteydensaannista sekä hoidon tarpeen arvioinnista, monipuolisesti eri yhteydenotto- ja asiointitapoja tukien.
- Tuotamme koko väestölle suusairauksien ennaltaehkäisevää ja pysäyttävää hoitoa, sairauksien hoitoa sekä hampaiston korjaavaa hoitoa. Toimintaan sisältyvät perushammashoito ja perustason erikoishammashoito sekä kiireellinen ja kiireetön hoito.
- Yhdenmukaistamalla toimintatapoja edistämme yhdenvertaista, vaikuttavaa ja laadukasta suun terveydenhuoltoa

Suun terveydenhuolto

- Vahvistamme palvelujen saavutettavuutta ja vähennämme matkustamisen tarvetta jalkautuvilla toimintamalleilla, esimerkiksi käyttämällä kouluissa pop-up-yksiköjä lasten ja nuorten tutkimuksissa ja tarkastuksissa. *
- Hyödynnämme digitaalisia asiakaspalvelumuotoja, kuten chat-palveluja ja käynnin korvaavia etävastaanottoja, jotka parantavat palvelun saavutettavuutta ja sujuvuutta (esimerkiksi pienten lasten ensimmäisessä ikätarkastuksessa).

Palvelujen yhteensovittaminen

- Teemme yhteistyötä ja kehitämme integroituja palveluita yhdessä muiden sote-palvelujen kanssa, esimerkiksi lasten, nuorten ja perheiden palvelujen, ikääntyneiden palvelujen sekä sairaalapalvelujen kanssa.
- Otamme käyttöön pienten lasten ja heidän perheidensä ennaltaehkäisevän omatiimimallin.
- Tuemme avoterveydenhuollon tiimejä asiakkaiden tarpeiden mukaisesti, esimerkiksi paljon palveluja käyttävien asiakkaiden kohdalla.
- Keskitetty suun erikoishammashoidon yksikkö vahvistaa tulevaisuudessa yhteistyötä Tyksin suusairausklinikan sekä alan opetuksen ja koulutuksen kanssa.

Palvelutuottajan valinnan periaatteet

- Järjestämme palvelut omana tuotantona; ostopalveluja hyödynnetään poikkeustilanteissa paikkaamaan oman tuotannon kapasiteettivajetta
- Palveluseteleitä käytetään hoitoon pääsyn ja palveluiden saatavuuden tukena
- Oman toiminnan riittävä laajuus on edellytys sekä perushammashoidon että erikoishammaslääkäripalveluiden asianmukaiselle järjestämiselle
- Vahvistamme omaa perustason erikoishammashoidon palvelutuotantoa suun erikoishammashoidon yksikön aloittaessa toimintansa

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

- Tarjoamme kattavat suun terveydenhuollon perushammashoidon palvelut pääsääntöisesti useimmissa sote-keskuksissa ja –asemilla.
- Valikoiduissa sote-keskuksissa tarjoamme myös perustason erikoishammashoitoa ja erityisryhmien palvelua.
- Väestön suun terveydenhuollon palvelut ja lasten ja nuorten oikomishoidon (erikoishammashoidon) palvelut tarjotaan palveluverkkosuunnitelmassa tarkemmin määriteltävän kohtuullisen asiointimatkan päässä.
- Palvelujen keskittäminen pienistä yksiköistä isompiin laajentaa palveluvalikoimaa, parantaa resurssien käyttöä ja kustannustehokkuutta sekä kasvattaa tilojen ja laitekannan käyttöastetta.

Suun terveydenhuolto

- Suurimmissa kaupungeissa kokoamme palvelut mahdollisuuksien mukaan toimipisteisiin, joissa 5–10 vastaanottohuoneen kokonaisuus edistää palvelujen tarjonnan joustavuutta ja tehokkuutta parantaen hoitoon pääsyä. Muilla alueilla toimipisteet ja palveluresurssit mitoitetaan väestön alueellisen palvelutarpeen mukaisesti pyrkien niissäkin palvelujen tarkoituksenmukaiseen tuotantoon.
- Poistamme käytöstä pienet, huonokuntoiset tai matalan käyttöasteen pisteet ja turvaamme niiden palvelut lähialueen muissa toimipisteissä.

Toimintakykyä tukevat palvelut



Palveluvalikoima ja palvelurakenne

- Palvelumme tukevat varsinaissuomalaisten toimintakykyä ja hyvää arkea elämän kaikissa vaiheissa.
- Tuotamme lääkinnällisen kuntoutuksen palveluja pääsääntöisesti vastaanotoilla yksilö- tai ryhmämuotoisena, käynneillä kotona ja arkiympäristössä sekä etäpalveluna.
- Lääkinnällisen kuntoutuksen palveluvalikoima sote-keskuksissa ja -asemilla vaihtelee väestön tarpeen mukaan.
- Kehitämme sujuvaa ja oikea-aikaista ohjausta palveluihin monikanavaisesti. Käytössä on mm. fysioterapeutin suoravastaanotto sote-keskuksissa ja -asemilla.
- Ikäkeskuksessa tuotamme ikäneuvolapalveluja ja muistikeskuspalveluita sekä kotikuntoutusta.
- Tarjoamme kotikuntoutuksen ja muistikeskuksen palveluja liikkuvana palveluna niille asiakkaille, joille se on tarkoituksenmukaisin palvelumuoto.

Toimintakykyä tukevat palvelut

- Uudistamme apuvälinepalveluita kehittämällä keskitettyjä asiantuntijapalveluita sekä huolehtimalla perustason apuvälinepalvelujen ja neuvonnan saatavuudesta ja saavutettavuudesta.
- Digitaalisina palveluina tarjoamme mm. etävastaanottoja kuten videovälitteisiä yksilöterapia- ja ryhmäkuntoutus- palveluja sekä digihoitopolkuja

Palvelujen yhteensovittaminen

- Tarjoamme oikea-aikaisia, saavutettavia ja vaikuttavia kuntoutuspalveluja moniammatillisessa yhteistyössä erityisesti avoterveydenhuollon ja perhekeskuspalvelujen kanssa sote-keskuksissa ja -asemilla.
- Teemme yhteistyötä myös ikääntyneiden palvelujen kanssa esimerkiksi muistiasiakkaiden ja kotikuntoutuksen asiakkaiden palveluissa.

Palvelun tuottajan valinnan periaatteet

- Järjestämme palvelut ensisijaisesti omana toimintanamme.
- Täydennämme omia lääkinnällisen kuntoutuksen palveluja myös ostopalveluilla, esimerkiksi erityisosaamista edellyttävillä terapiapalveluilla tai turvaamaan palvelujen riittävä saatavuus.
- Ostopalvelujen hankinnassa huomioimme kustannustehokkuuden ja laadun sekä asiakkaan hoidon jatkuvuuden ja palvelujen yhteensovittamisen tarpeet
- Tuotamme fysioterapiapalveluita omana toimintana täydentäen sitä ostopalveluilla, yhdenvertaisuus ja alueellisuus huomioiden.

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

- Keskitämme sote-keskuksiin tai seudullisesti palvelut, joissa asiakkaiden palvelutarpeet vaativat erityisiä tiloja, välineitä sekä osaamista, esimerkiksi muistikeskukset, apuvälinepalvelut ja ryhmäkuntoutustilat. Riittävä yksikkökoko on edellytys kustannustehokkaalle varustelulle.*
- Tarjoamme monialaisia palveluja isoissa yksiköissä, joissa asiakkaan tarpeisiin voidaan reagoida joustavasti. Esimerkiksi ikäneuvolassa tehokas tiimi on esimerkiksi kolme sairaanhoitajaa ja kaksi fysioterapeuttia.

Toimintakykyä tukevat palvelut

- Sote-asemat täydentävät sote-keskusten palveluverkkoa rajatuilla vastaanottopalveluilla. Keskitämme erityisosaamista vaativaa asiantuntijuutta, joka tarvittaessa jalkautuu sote-asemille ja -pisteisiin.
- Tarjoamme apuvälinepalveluihin liittyvää neuvontaa ja perustason palveluja (yleisimmin käytettyjä apuvälineitä) helposti saavutettavina kuten useimmissa sote-keskuksissa, sote-asemilla sekä eräissä saariston sote-pisteissä.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut



Palvelutarpeiden ja palvelujen kehityssuunta lasten, nuorten ja perheiden palveluissa

- Syntyvyyden säilyessä matalana lasten määrä Varsinais-Suomessa pienenee nykyisestä, mutta maahanmuutto kompensoi matalaa syntyvyyttä.
- Kouluikäisten määrä kasvaa Turun seudulla ja pienenee Vakka-Suomen ja Loimaan seudulla. Lasten ja nuorten määrä pienenee ennakoivan väestön kehityksen mukaan jyrkimmin Salon seudulla.
- Palvelujen tarpeen odotetaan kuitenkin kasvavan mielenterveys- ja päihdehäiriöiden yleisyyden takia. Maahanmuuton seurauksena perheiden kirjo monipuolistuu.
- Väestö tarvitsee matalan kynnyksen ja perustason palveluja, joilla voitaisiin ehkäistä raskaampien palvelujen tarvetta. Tarvetta on erityisesti perustason mielenterveys- ja päihdepalvelujen paremmalle saatavuudelle
- Merkittävä asiakasryhmä ovat aikuistuvat nuoret, joiden palvelujen järjestämisessä tarvitaan yhteistyötä aikuisten palveluja tuottavien kanssa.
- Henkilöstön lisäämisen sijaan on tarpeen kehittää palvelujen tehokkuutta ja tuottavuutta. Henkilötyön tuottavuudesta huolehditaan kohdistamalla olemassa olevia resursseja uudelleen lasten, nuorten ja perheiden palvelutarpeiden mukaisesti.

Yleiset tavoitteemme lasten, nuorten ja perheiden palveluissa

- Palvelut ovat asiakaslähtöisiä, varhaiseen tukeen painottuvia sekä moniammatillisesti toteutettuja. Ne muodostavat integroidun kokonaisuuden lasten, nuorten ja perheiden tueksi.
- Otamme palveluiden järjestämisessä huomioon asiakkaiden tarpeet sekä kulttuuriset ja alueelliset erityispiirteet.
- Sovitamme palvelumme yhteen kuntien ja kolmannen sektorin palvelujen kanssa.
- Yhteistyörakenteet vahvistavat palveluiden jatkuvuutta ja vaikuttavuutta

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut koostuvat perhekeskuksesta ja lapsiperheiden erityispalveluista



Palveluvalikoima, palvelurakenne ja palvelujen yhteensovittaminen

- Vahvistamme yhteensovittavalla johtamisella perhekeskuspalvelujen ja erityispalvelujen yhteistyötä, jotta asiakasperheiden palvelut toteutuvat sujuvasti.
- Edistämme asiakaslähtöistä palveluintegraatiota mm. kehittämällä yhteistyörakenteita ja yhteisiä palveluketjuja Varhan muiden toimijoiden kanssa, esimerkiksi lasten, nuorten ja vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmissa.*
- Monialainen työskentely muun muassa avoterveydenhuollon omatiimien kanssa vahvistaa palvelujen yhteensovittamista.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

- Palvelumme jalkautuvat tarvittaessa sote-pisteisiin huomioiden sekä väestön että toiminnan tarpeet. Keskitämme erityistä osaamista vaativat palvelut.
- Tarjoamme turvallisia ja asiakaslähtöisiä digitaalisia palveluita, jotka tukevat hyvinvointia, mahdollistavat varhaisen tuen ja vahvistavat osallisuutta sekä digiosaamista.
- Digitaaliset palvelut ovat saavutettavia, täydentävät muita palveluja ja sujuvoittavat palvelupolkuja. Niitä kehitetään asiakkaita osallistaen.
- Digipalvelut edistävät palveluintegraatiota ja ammattilaisten yhteistyötä.

Palveluvalikoima ja palvelurakenne

- Perhekeskuksen palveluja ovat muun muassa neuvolat ja perheneuvolat, koulu- ja opiskelijahuollon palvelut mukaan lukien mielenterveyspalvelut kouluissa ja oppilaitoksissa sekä lapsiperheiden kotipalvelut.
- Reagoimme viivytyksettä perheiden erilaisissa perustason palveluissa, varhaiskasvatuksessa ja opiskeluhuollossa tunnistettuihin palvelutarpeisiin ja ohjaamme asiakkaan ja/tai hänen perheensä tarpeen mukaisten palvelujen ääreen, matalan kynnyksen palveluihin, perustason palveluihin tai erityistason palveluihin.

Perhekeskuspalvelut

- Vähennämme asiakkaiden matkustamisen tarvetta tarjoamalla lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin soveltuvia lähipalveluja kotiin tai perheen tavanomaiseen toimintaympäristöön resurssiemme mukaisesti.*
- Helppokäyttöiset sähköiset palvelut vahvistavat palvelujen saatavuutta. Varhaissovelluksen käyttöä laajennetaan muun muassa ajanvaraukseen ja kiireettömään asiointiin.
- Perhekeskuspalveluissa hyödynnetään chat-palvelua, itsehoito-ohjelmia ja videovastaanottoja vaikuttavalla tavalla.

Palvelujen yhteensovittaminen

- Rakennamme so-te-palveluintegraatiota ja vahvistamme palvelujen vaikuttavuutta yhteisellä resurssikäytöllä sekä sote-keskuksessa ja –asemilla toimivissa perhekeskuspalveluissa kuten äitiys- ja lastenneuvoloissa.
- Perhekeskus toimii verkostomaisesti kuntien sekä kolmannen sektorin palvelujen kuten järjestöjen ja seurakuntien kanssa arjen tuen turvaamiseksi.

Palvelun tuottajan valinnan periaatteet

- Perhekeskuksen palvelut ovat pääosin Varhan omaa toimintaa.
- Lapsiperheiden kotipalvelu järjestetään monituottajamallilla. Varhan omaa tuotantoa lisätään palvelujen saatavuuden turvaamiseksi myös niillä alueilla, joissa palvelutuottajia ei ole riittävästi. *

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

- Perhekeskuspalveluja tuotetaan lähipalveluina kouluissa, oppilaitoksissa sekä muissa palvelupisteissä lapsille, nuorille ja perheille saavutettavina.
- Sovitamme tilankäyttöä yhteen muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa, huomioiden samalla toimintayksikköjen turvallisuus ja palveluvarmuus.
- Saariston sote-pisteissä henkilöstön toimenkuva voi sisältää perhekeskuspalveluiden lisäksi muiden asiakasryhmien terveystalveluita
- Korvaamme mahdollisuuksien mukaan pienet ja haavoittuvat, matalan käyttöasteen toimipisteet yhdistämällä pienimpiä sote-pisteitä tai tuottamalla jalkautuvia palveluja esimerkiksi oppilaitosten tiloissa.*

Perhekeskuspalvelut



Palveluvalikoima ja palvelurakenne

- Lapsiperheiden erityispalvelut sisältävät perheoikeudelliset palvelut, sosiaalihuoltolain mukaisen lapsiperhesosiaalityön, lastensuojelun avo-, sijais-, ja jälkihuollon palvelut sekä lastensuojelun perhehoidon ja laitospalvelut
- Jatkamme lapsiperhesosiaalityön ja avohuollon palvelujen kehittämistä erityisesti kotiin annettavana palveluna vähentääksemme sijaishuollon palvelujen tarvetta
- Lisäämme lastensuojelun perhehoidon osuutta ja vahvistamme perhehoidon toimintaedellytyksiä.

Lapsiperheiden erityispalvelut

- Vähennämme perheiden matkustamisen tarvetta tarjoamalla lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin soveltuvia etä- ja lähipalveluja.
- Laajennamme Varha-sovelluksen käyttöä muun muassa ammattilaislähtöiseen viestintään ja etätapaamisiin

Palvelujen yhteensovittaminen periaatteet

- Rakennamme asiakaslähtöistä palveluintegraatiota. Kehitämme yhteistyörakenteita ja yhteisiä palveluketjuja Varhan muiden toimijoiden kanssa, esimerkiksi lasten, nuorten ja vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmissa
- Kehitämme sote-työparimallia yhteiseen arviointiin ja kuntoutukseen.

Palvelun tuottajan valinnan periaatteet

- Vahvistamme omaa palvelutuotantoa mm. arviointitoiminnassa, kotiin annettavissa palveluissa ja laitospalveluissa
- Käytämme ostopalveluja täydentämään omaa tuotantoa erityisesti silloin, kun tarvitaan erikoistunutta osaamista tai kapasiteettia.
- Palvelun tuottajaa valitessa huomioimme kustannustehokkuuden sekä asiakkaan palveluintegraation tarpeet.*
- Arvioimme asiakkaan palvelutarpeen yksilöllisesti ja teemme valinnat sen perusteella, mikä ratkaisu parhaiten turvaa lapsen edun ja perheen tarpeet vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti, lasta ja perhettä kuunnellen.

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

- Tuotamme erityispalveluja sote-keskuksissa ja väestön tarpeen mukaisesti sote-asemilla, lastensuojelulaitoksissa ja perhehoidossa.
- Erityispalvelut jalkautuvat myös sote-pisteisiin, mikäli asiakkaan tarpeet sitä edellyttävät.
- Toimipisteiden suunnittelussa huomioimme saavutettavuuden palveluintegraation tarpeet, asiakas- ja henkilöstöturvallisuuden sekä palvelujen jatkuvuuden hallinnan.

Lapsiperheiden erityispalvelut



Sosiaali- ja vammaispalvelut



Palvelutarpeiden ja palvelujen kehityssuunta sosiaali- ja vammaispalveluissa

- Sosiaalipalvelujen järjestämiseen vaikuttaa lähivuosina sosiaalihuoltolain uudistaminen, jolla tavoitellaan palvelujärjestelmän parempaa toimivuutta, menokasvun hillintää sekä merkittäviä säästöjä. Lainsäädännöllä vahvistetaan ennaltaehkäisyä, palveluketjuja ja palveluohjausta.
- Palvelurakennetta sekä palvelujen tehokkuutta ja tuottavuutta tulee kehittää myös siksi, että nykyinen henkilöstömäärä saadaan riittämään ja tuottamaan väestön tarvitsemat palvelut. Palvelujen kehittämisessä painottuu myös asiakkaan yksilöllisten tarpeiden huomioiminen palvelujen kokonaisuudessa.
- Työikäisen väestön psyykkisen kuormittuneisuuden ja pitkäaikaistyöttömyyden yleistyminen kasvattaa todennäköisesti sosiaalipalvelujen tarvetta merkittävällä tavalla. Myös syrjäytymisriskissä olevien osuus on kasvava. Jos tätä kehitystä ei saada käännettyä, on varauduttava palvelutarpeiden kasvuun.
- Väestön ikärakenteen painottuminen vanhempiin ikäryhmiin ei sinänsä lisää vammaispalvelujen tarvetta, mutta ikääntyvän vammaisen väestön tarve ikääntyneiden palveluihin kasvaa.
- Palvelujärjestelmässä vammaisten henkilöiden muiden palvelujen saatavuutta tulee parantaa, jotta vammaispalvelulain mukaiset palvelut toimivat tosiasiallisesti niitä täydentävinä.

Palveluvalikoima ja palvelurakenne

- Tuotamme työikäisille mm. työllistymistä edistäviä palveluja, sosiaalihuoltolain mukaisia mielenterveys- ja päihdepalveluja, asumispalveluja, maahanmuuttajapalveluja sekä sosiaali- ja kriisipäivystyksen palvelut.
- Huolehdimme perustason ja haittoja vähentävien palvelujen saatavuudesta.
- Panostamme vahvaan yhteistyöhön kuntien hyvinvointipalvelujen kanssa sekä perustason sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiin palveluihin vähentäen raskaampien palveluiden tarvetta.

Työikäisten sosiaalipalvelut

- Kehitämme asumispalveluita, joiden avulla vähennämme raskaimpien palvelujen tarvetta ja vastaamme muuttuviin asiakastarpeisiin ja niiden oikea-aikaisuuteen.
- Täydennämme lähipalveluja laajenevilla digitaalisilla palveluilla ja monikielisenä mm. laajentamalla Varha-sovelluksen käyttöä ja ottamalla käyttöön chat-palveluja, kiireetöntä sähköistä viestintää, itsenäistä asiointia ja videovastaanottoja.

Palvelujen yhteensovittaminen

- Sovitamme yhteen työikäisten palveluja ja asiakkaan tarvitsemia muita palveluja tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Vahvistamme sote-työparimallin avulla sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palveluiden yhteensovittamista.
- Järjestämme haittoja vähentävät päihde- ja riippuvuuspalvelut ja päihdekuntoutuksen palvelut sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisinä palveluina.
- Vahvistamme sosiaalipalvelujen yhteensovittamista eri ikäryhmissä yhteisillä prosesseilla ja työparityöskentelyllä.
- Myös yhteiset mittarit, prosessit ja tiedolla johtaminen vahvistavat palvelujen yhteensovittamista.

Palvelun tuottajan valinnan periaatteet

- Vahvistamme ja monipuolistamme omaa asumispalvelutuotantoa ja arviointia, vähennämme ostopalveluita ja keskitymme tarjoamaan tuetun asumisen liikkuvia palveluja vahvan sote-yhteistyön avulla.*
- Kasvattamalla oman tuotannon osuutta asumispalveluissa pystymme vastaamaan lain velvoitteeseen riittävästä omasta palvelutuotannosta ja hillitsemään hintatasoa.

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

- Tuotamme palveluja sote-keskuksissa ja väestön tarpeen mukaisesti sote-asetilla tai sote-pisteissä. Täydennämme lähipalveluja laajenevilla digitaalisilla palveluilla, liikkuvilla ja kotiin vietävillä palveluilla.
- Hallittu fyysisen palveluverkon tiivistäminen ja keskittäminen sote-keskuksiin ja sote-asetille tukee moniammatillista yhteistyötä ja kustannustehokkuutta. Erityistä huomiota kiinnitämme toimitilojen kuntoon, saavutettavuuteen ja palvelun haavoittuvuuden vähentämiseen.
- Liikkuvat sosiaalipalvelut tarjoavat kasvokkain annettavia palveluja myös kiinteän toimipisteverkon ulkopuolella.

Työikäisten sosiaalipalvelut

- Keskitettyjä tai erityistä osaamista vaativia yhteisiä palvelupisteitä ovat maahanmuuttajapalvelut ja sosiaali- ja kriisipäivystys.
- Asumisyksiköiden sijoittamisessa huomioimme, että yksiköitä on eri puolilla Varsinais-Suomea. Kuulemme asiakasta palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä asumisyksikön sijaintitoiveesta.

Palvelurakenne, palveluvalikoima ja palvelujen yhteensovittaminen

- Järjestämme vammaispalvelulain mukaisia palveluita ja tukitoimia sekä sosiaalihuoltolain mukaista liikkumisen tuen palvelua kaikenikäisille asiakkaille ja perhehoitoa sekä omaishoidon tukea ja palveluita alle 65-vuotiaille, mukaan lukien lasten omaishoito.
- Edistämme vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumista, yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja itsenäistä elämää tukemalla heitä toimimaan mahdollisimman itsenäisesti päivittäisissä toiminnoissa ja osallistumaan yhteiskunnan toimintaan.
- Tuotamme vammaispalveluja ruotsinkielisenä myös muiden hyvinvointialueiden tarpeisiin

Vammaispalvelut

- Liikkuvana palveluna toteutamme joustavasti sosiaalityön ja asiantuntijapalveluita tilanteissa, joissa se edesauttaa asiakkaan palvelutarpeen selvittämistä sekä arkiympäristössä toimimista ja vähentää raskaampien palvelujen tarvetta.
- Kehitämme asumisen tuen palveluita, joiden avulla vähennämme pitkäaikaista laitospalvelua ja vastaamme muuttuviin asiakastarpeisiin
- Digitaalisina palveluina tarjoamme mm. virtuaalista päivätoimintaa, asumisen etäohjausta, etävastaanottoja ja sähköistä asiointia.
- Teemme tiivistä yhteistyötä Varhan muiden palvelujen kanssa turvataksemme oikea-aikaiset, sujuvat ja asiakaslähtöiset palveluketjut
- Kehitämme monikanavaista sujuvaa ja oikea-aikaista ohjausta palveluihin.

Palvelun tuottajan valinnan periaatteet

- Tuotamme vammaispalvelun laitospalvelut sekä asiantuntijapalvelut pääsääntöisesti omana palveluna nykyisissä yksiköissä.
- Kasvatamme oman tuotannon määrää vammaisten henkilöiden asumispalveluissa, jotta pystymme vastaamaan järjestämislain veloitteeseen riittävästä omasta palvelutuotannosta ja hillitsemään hintatason nousua
- Vahvistamme ja monipuolistamme omaa asumispalvelutuotantoa ja vähennämme ostopalveluita parantaen kustannusvaikuttavuutta.*
- Tarjoamme vaativan tuen palvelut omissa yksiköissämme vahvan tukiverkoston avulla.

Vammaispalvelut

- Lisäämme henkilökohtaisen avun palvelua omana palvelutuotantona palvelujen saatavuuden turvaamiseksi
- Ostopalvelujen hankinnassa huomioimme kustannustehokkuuden, laadun ja palvelun soveltuvuuden asiakkaalle
- Pyrimme lisäämään puitekumppanuuksia suoraostojen sijaan.

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

- Vammaiset asiakkaat saavat heidän tarpeitaan vastaavia perustason sosiaali- ja terveystalveluita sote-keskuksissa, sote-asemilla ja sote-pisteissä lähellä heidän kotiaan ja asumistalveluitaan.
- Järjestämme päiväaikaisen toiminnan talvelut asiakkaan lähiympäristöön tai muuten saavutettavana.
- Pieniä toimipisteitä yhdistämällä varmistamme yksikön toimintaedellytyksiä ja monipuolisen sisällön toteutumista. Toimipisteiden yhdistämisessä huomioimme kulkuyhteyksien toimivuuden yksikköön.

Vammaistalvelut

- Vammaisten asumisyksiköt sijoittuvat eri puolille Varsinais-Suomea. Kuulemme asiakasta talvelutarpeen arvioinnin yhteydessä asumisyksikön sijaintitoiveesta.
- Ympäri vuorokautisen asumistalveluiden ryhmäkotimuotoisten yksiköiden pääasiallinen tavoite koko on 12-15 asukaspaikkaa.
- Järjestämme vammaisten laitostalvelua keskitettynä talveluna Paimiossa ja Paraisilla heille, joiden talvelutarpeeseen ei voida vastata perustalveluiden, asumistalveluiden tai liikkuvien talveluiden avulla.

Ikääntyneiden palvelut



Palvelutarpeiden ja palvelujen kehityssuunta ikääntyneiden palveluissa

- Väestön ikärakenteen painottuessa vanhempiin ikäryhmiin 75 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa 13 % ja 85 vuotta täyttäneiden määrä 19 % vuodesta 2025 vuoteen 2030 mennessä.
- Vanhimpien ikäluokkien volyymin kasvu lisää palvelujen tarvetta niin kotona asumista tukevissa palveluissa kuin asumispalveluissa
- Työikäisten määrä kasvaa vain Turun seudulla ja pienenee monissa pienissä kunnissa ja kauempana Turusta. Eläköityminen jatkuu voimakkaana. Työvoiman tuleva sijoittuminen vaikuttaa kykyyn tuottaa palveluja eri paikkakunnilla.
- Palvelutarpeen kasvua ei voida kompensoida vain lisäämällä henkilöstöä, vaan on kehitettävä palvelujen tehokkuutta ja tuottavuutta. Henkilötyön tuottavuudesta huolehditaan keskittämällä olemassa olevat resurssit väestön palvelutarpeiden ohjaamana.
- Palveluketjujen toimivuutta tulee parantaa yhteistyössä muiden tulosalueiden kanssa.
- Teknologian mahdollisuuksia voidaan hyödyntää myös ikääntyneiden palveluissa.

Palveluvalikoima, palvelurakenne ja palvelujen yhteensovittaminen

- Kotona asumista tukevat palvelut ovat ensisijaisia palveluja, kun asiakkaalla ilmenee tarve tuelle. Tuemme ikääntyneitä kotona asumisessa moniammatillisen yhteistyön keinoin.*
- Laajennamme digitaalisten palvelujen käyttöä osana kotona asumisen tukea (etähoiva, lääkeautomaatit, sensoriteknologia)
- Kotona asumista tukevat palvelut ovat asiakkaalla kattavasti käytössä ennen siirtymistä asumispalveluihin.
- Omaishoidon määrää lisätään vanhusväestön määrän kasvaessa, jos se on kustannustehokas vaihtoehto. Tuemme omaishoitajia tehtävässään monipuolisin keinoin.*
- Asiakkaan palvelutarpeen muuttuessa arvioimme asiakkaan toimintakykyä ja palvelutarvetta kattavasti ja moniammatillisesti.

Ikääntyneiden palvelut

- Laajennamme kuntouttavaa arviointitoimintaa kotona ja arviointiyksikössä.*
- Yhteisöllinen asuminen on palvelumuoto, joka sijoittuu kotona asumista tukevien palvelujen ja ympärivuorokautisen palveluasumisen väliin. Tarjoamme yhteisöllisessä asumisessa asiakkaalle hänen tarpeensa mukaisia palveluja tavalla, joka torjuu tarvetta siirtyä ympärivuorokautiseen palveluasumiseen
- Järjestämme ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaalle, jonka palvelutarve on pysyvästi ympärivuorokautinen eikä palvelutarvetta voida muulla tavoin täyttää.
- Lakkautamme laitospalvelut vuoden 2027 loppuun mennessä

Palvelurakenne: peittävyystavoitteet

- Asetamme vuoden 2030 peittävyystavoitteiksi 85 vuotta täyttäneiden ympärivuorokautisessa palveluasumisessa 13 % (v. 2024 THL: 15,6 %) ja yhteisöllisessä asumisessa 3 % (v. 2024 THL: 1,6 %).
- Alle 85-vuotiaitten ikäryhmässä ympärivuorokautisen asumisen peittävyys pienenee nykyisestä

Palvelun tuottajan valinnan periaatteet

- Järjestämme kotihoidon palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti monituottajamallilla.
- Kuntouttavan arviointitoiminnan ja lyhytaikaishoidon järjestämme kokonaan omana toimintanamme.
- Ympärivuorokautisessa palveluasumisessa oman tuotannon osuus on merkittävä (vähintään 50 %). Asumispalveluissa oman kapasiteetin käyttö on ensisijaista.*
- Varmistamme yhteisöllisen asumisen riittävyyden tarvittaessa omaa tuotannon osuutta lisäämällä.
- Pyrimme osaltamme laajentamaan ikääntyneiden perhehoitoa.
- Asiakkaan valinnanvapauden mahdollisuus on määritelty palveluittain

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

- Ikääntyneiden palveluissa koulutetun henkilöstön saatavuus määrittää kyvyn tuottaa palveluja. Huomioimme tämän erityisesti palveluasumisyksikköjen sijoittamisessa, kiinteistön kunnon lisäksi.*
- Tavoitteenamme on ympärivuorokautisen palveluasumisyksikön minimikoko noin 30 asukaspaikkaa tai sitä pienempi, mikäli palvelun saavutettavuus tai muut olennaiset tekijät sitä edellyttävät.
- Suunnittelemme Varhan uudet asumispalveluyksiköt vähintään 60 asukkaan hybridiyksiköiksi, jotka tukevat palvelun jatkuvuutta asiakkaan palvelutarpeen kasvaessa.

Ikääntyneiden palvelut

- Kuntouttavat arviointiyksiköt sijaitsevat seutukunnissa ja lisäämme niiden kapasiteettia vastaamaan ikääntyneiden määrää ja arvioinnin tarpeita (yhteensä noin 350 paikkaa).
- Keskitämme kuntouttavan lyhytaikaishoidon isommiksi kokonaisuuksiksi
- Toteutamme kuntouttavaa päivätoimintaa nykyisten periaatteiden mukaisesti.
- Laajennamme yhteisöllistä asumista maantieteellisesti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.
- Järjestämme haastavien yhteyksien takana asuville ikääntyneille palvelut tosiasiallisen palvelukyvykkyyden mukaisesti, pyrkien turvaamaan palvelut kotiseudulla.

Sairaalapalvelut



Palvelutarpeiden ja palvelujen kehityssuunta sairaalapalveluissa

- Väestön ikärakenteen painottuessa vanhempiin ikäryhmiin sairastavuus ja erikoissairaanhoidon palvelujen tarve kasvaa mm. sydän- ja verenkiertosairauksissa, syöpäsairauksissa sekä tuki- ja liikuntaelinsairauksissa
- Erikoissairaanhoidon palvelutarpeen kasvua ei voida kompensoida ainoastaan lisäämällä henkilöstöä, vaan on kehitettävä palvelujen tehokkuutta ja tuottavuutta. Henkilötyön tuottavuudesta huolehditaan keskittämällä olemassa olevat resurssit väestön palvelutarpeiden mukaisesti.
- Palvelujen saatavuus ja monikanavainen saavutettavuus tulee turvata. Lisäämällä mahdollisuuksia asiakkaiden omatoimiseen asiointiin voidaan edesauttaa sitä, että nykyinen henkilöstömäärä riittää tuottamaan ne palvelut, joissa tarvitaan ammattilaisen läsnäoloa.

Yleiset tavoitteemme sairaalapalveluissa

- Tarjoamme kansainvälisesti korkeatasoiseksi arvioidun ja jatkuvasti kehittyvän yliopistollisen erikoissairaanhoidon, joka perustuu tutkittuun tietoon ja kustannusvaikuttavuuteen.
- Palvelumme ovat potilaslähtöisiä, kaksikielisiä ja potilaan tarpeen mukaisesti yhteen sovitettuja. Turvaamme vaikuttavan ja tarvetta vastaavan hoidon ympäri vuorokauden.
- Tyks sairaalapalvelut huolehtii yliopistosairaalan velvoitteista ja hyvästä yhteistyöstä yhteistoiminta-alueella, kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Yliopistollisuus, tutkimus, koulutus ja innovaatiot vahvistavat terveyspalvelujemme laatua ja saatavuutta

Palvelulupauksemme:

Parannamme joka päivä!



Palveluvalikoima ja palvelurakenne

- Tyks sairaalapalvelut vastaa alueen erikoissairaanhoidon palveluista, päivystyksestä, ja perustason lyhytaikaisesta vuodeosastopalvelusta sekä osasta valtakunnallisesti keskitetyistä palveluista
- Kehittämällä palvelurakennetta ja toimintaprosesseja varmistamme hoitoon pääsyn ja tarkoituksenmukaisen hoidon porrastuksen sairaalapalveluissa ja tulosalueiden välillä
- Vuodeosastopalvelut järjestetään kestävästi tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina.
- Sairaalahoidon tarpeen päätyttyä asiakkaalle järjestetään hänen tarpeensa mukainen palvelu.

Erikoissairaanhoidon palvelut, diagnostiset palvelut ja päivystys Perustason sairaalapalvelut

- Potilaslähtöiset kotisairaala- ja kotisaattohoitopalvelut täydentävät palvelukokonaisuutta. Tarjoamme liikkuvina palveluina kotisairaala- ja kotisaattohoitoa koteihin ja asumisyksiköihin.
- Tarjoamme helppokäyttöisiä, monipuolisia ja vaikuttavia digitaalisia palveluja vahvistaen palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta. Keskitämme sähköistä asiointia Varha-sovellukseen
- Laajennamme digihoitopolkujen tarjontaa ja kehitämme niitä yhdessä myös perusterveydenhuollon kanssa.

Palvelujen yhteensovittaminen

- Erikoissairaanhoidon palvelut, konsultaatiot ja tarkoituksenmukainen diagnostiikka tukevat sote-keskusten vahvaa asemaa palvelujärjestelmässä.
- Kehitämme yhdessä sosiaalipalvelujen ja perusterveydenhuollon kanssa integroituja, entistä vaikuttavampia ja yhdenvertaisia hoito- ja palveluketjuja.
- Tuemme kansansairauksien vaikuttavaa hoitoa ja perustasolla tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Erikoissairaanhoidon palvelut, diagnostiset palvelut ja päivystys Perustason sairaalapalvelut

- Sovitamme sairaalahoidon palvelut yhteen ikääntyneiden kuntouttavan arviointitoiminnan, asumispalvelujen ja kotihoidon kanssa sujuvaksi, vaikuttavaksi ja kustannustehokkaaksi palveluketjuksi.*
- Vahvistamme yhteistyötä paljon palveluja käyttävien ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden palveluissa
- Sote-koordinaatiokeskus tukee kaikkien tulosalueiden kentällä toimivia asiakaspalveluja. Tuemme erityisesti iäkkäiden kotona asumista akuuttien tilanteiden tarpeen mukaisella hoidolla ja palvelulla.*

Palvelun tuottajan valinnan periaatteet

- Järjestämme sairaalapalvelut ensisijaisesti omana toimintanamme kaikissa olosuhteissa.
- Tarvittaessa täydennämme omia palvelujamme kustannustehokkaasti yksityisellä palvelutuotannolla, huomioiden yliopistosairaalan velvoitteet ja mahdolliset henkilöstövaikutukset.
- Järjestämme myös diagnostiikkapalvelumme kustannustehokkaasti itse täydentäen niitä tarvittaessa yksityisellä palvelutuotannolla.
- Markkinatilanteiden edellyttäessä vahvistamme omaa tuotantoa välttääksemme monopoliloukut.

Erikoissairaanhoidon palvelut,
diagnostiset palvelut ja päivystys
Perustason sairaalapalvelut



Palveluverkon muodostamisen periaatteet (I)

- Tarjoamme perustason akuuttihoidon ja kuntoutuksen sairaalapalveluja sote-keskusten ja sairaaloiden yhteydessä turvaten riittävän alueellisen kapasiteetin.
- Varmistamme vuodeosastojen hoidon ja potilasturvallisuuden arkisin saatavilla olevalla omalla lääkäriresurssilla, erikoissairaanhoidon konsultaatiomahdollisuuksilla sekä tarvittavilla diagnostiikka-, päivystys- ja terapiapalveluilla.*

Perustason sairaalapalvelut

- Sovitamme sairaalahoidon kapasiteetin väestönkehityksen mukaiseksi kooten osastoja tarkoituksenmukaisiin kokonaisuuksiin eri alueilla.*
- Pyrimme luopumaan huonokuntoisista vuodeosastoista, kun se on palvelujen laadun, henkilöstön saatavuuden, turvallisuuden tai talouden kannalta perusteltua.

Palveluverkon muodostamisen periaatteet (II)

- Tuotamme vaativaa somaattista ja psykiatrista erikoissairaanhoidoa ja diagnostiikkaa keskitetysti Turussa, päiväkirurgiaa ja muita tarkoituksenmukaisia erikoissairaanhoidon palveluja myös Salossa.
- Tarjoamme Loimaalla ja Uudessakaupungissa usein tarvittavia erikoissairaanhoidon palveluja sote-keskusten yhteydessä.*
- Psykiatrian avopalveluja tarjoamme Salossa, Uudessakaupungissa ja Loimaalla yhteistyössä perustason mielenterveys- ja päihdepalvelujen kanssa
- Järjestämme päivystyspalvelut Turussa ympärivuorokautisesti, Salossa, Loimaalla ja Uudessakaupungissa tarveperusteisesti lainsäädännön mukaisesti.

Erikoissairaanhoidon palvelut, diagnostiset palvelut ja päivystys

- Perustason kuvantamispalvelut tuotamme kustannustehokkaasti paikkakunnilla, joissa on sote-keskus.*
- Keskitämme sairaalapalvelujen tuottaman kiireellisen näytteenoton sairaaloihin, sote-keskuksiin ja sote-asemille. Kiireetöntä näytteenottoa voimme järjestää myös niiden ulkopuolella riittävän suurina toimipisteinä.*
- Tyks Laboratoriot tarjoaa valikoiduissa sote-pisteissä näytteenottopalveluja perustason palveluna tavalla, joka täyttää diagnostiikan laatustandardit.

Ensihoitopalvelut

Palvelutarpeiden ja palvelujen kehityssuunta ensihoitopalveluissa

- Väestön ikärakenteen painottuessa vanhempiin ikäryhmiin sekä väestön asuminen tuetusti omassa kodissaan pidempään yhdistettynä sairastavuuden kasvuun lisää ensihoidon tarvetta.
- Väestön keskittyminen Turun seudulle tulee haastamaan nykyisen ensihoitopalvelun riittävyyden Turun alueella.
- Maakunnan reuna-alueiden asukasluvun pieneneminen haastaa terveydenhuollon palvelujen kustannustehokkaan tarjoamisen. Ensihoitopalvelua ei voi kuitenkaan keskittää - ensihoito voi alueellisesti olla ainoa ympärivuorokautinen terveydenhuollon toimija. Näillä alueilla onkin syytä arvioida, miten ensihoito voi tukea muita sote-toimijoita vaarantamatta omaa lakisääteistä tehtäväänsä.
- Palvelutarpeen kasvua ei voi suoraan kompensoida lisäämällä henkilöstöä, vaan on kehitettävä palvelujen tehokkuutta ja tuottavuutta. Tehtävien määrän lisääntyessä on kuitenkin varauduttava henkilöstön lisäämiseen.
- Ensihoito on halukas laajentamaan toimintaansa osana liikkuvien palvelujen kokonaisuutta ensihoidon ydintehtävän ulkopuolelle. Tämä voi aiheuttaa lisäkustannuksia ensihoidolle, mutta tavoitteena on kuitenkin hillitä Varhan kokonaiskustannuksia.

Yleiset tavoitteemme ensihoitopalveluissa

- Järjestämme laadukasta, hyvin johdettua ja tehokasta ensihoitopalvelua Varsinais-Suomen hyvinvointialueella
- Tavoitamme kriittisesti sairastuneet ja vammautuneet potilaat mahdollisimman lyhyellä viiveellä mahdollisimman yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueella.
- Tavoitteemme on ensihoitopalvelun korkea vaikuttavuus, tehokkuus ja potilasturvallisuus, jonka avulla kohdennamme käytettävissä olevat resurssit parhaalla mahdollisella tavalla.
- Toimimme potilaslähtöisesti ja tarjoamme asiantuntevaa, ammattitaitoista, laadukasta, vaikuttavaa ja oikea-aikaista hoitoa eri potilasryhmille.
- Kehitämme palvelujamme tarjotaksemme potilaalle mahdollisimman sujuvan hoitopolun ja vähentääksemme terveydenhuollon kokonaiskustannuksia.



Palveluvalikoima ja palvelurakenne

- Järjestämme, suunnittelemme, ohjaamme, toteutamme, valvomme ja tuotamme ensihoitopalvelua koko maakunnan alueella.
- Johdamme ensihoitopalvelua niin lääketieteen, operatiivisen toiminnan kuin hoitotyönkin näkökulmista.
- Ensihoitoa tuotetaan ensivaste-, ensihoito-, kenttäjohto- ja lääkäriyksiköillä.
- Vastaamme äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan hoidon tarpeen arvioinnista ja kiireellisestä hoidosta ensisijaisesti terveydenhuollon hoitolaitoksen ulkopuolella sekä tarvittaessa potilaan kuljettamisesta lääketieteellisesti arvioiden tarkoituksenmukaisimpaan hoitoyksikköön.

Ensihoitopalvelut

- Varaudumme suuronnettomuuksien ja terveydenhuollon erityistilanteiden hoitamiseen normaaliaikana sekä poikkeusoloissa.
- Annamme virka-apua sekä sopimukseen perustuvaa ensihoidollista (tai terveydenhuollon) apua muiden viranomaisten vastuulla olevien tehtävien suorittamiseksi.

Palvelujen yhteensovittaminen

- Kehitämme sosiaalipalvelujen, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kanssa integroituja, entistä vaikuttavampia ja yhdenvertaisia hoito- ja palveluketjuja.
- Vahvistamme yhteistyötä paljon palveluja käyttävien ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden palveluissa.
- Sovitamme ensihoidon palvelut yhteen Varhan muiden toimijoiden kanssa ja tarjoamme luotettavan yhteistyökumppanin kehittämään erilaisia liikkuvia palveluja. Toimimme osana sote-koordinaatiokeskuksen palveluja.*

Palvelun tuottajan valinnan periaatteet

- Järjestämme ensihoitopalvelun ensisijaisesti omana toimintanamme kaikissa olosuhteissa. Tarvittaessa täydennämme omia palvelujamme yksityisellä palvelutuotannolla, kun se on tarkoituksenmukaista.*

Palveluverkon muodostamisen periaatteet

- Ensihoidon palveluverkko pohjautuu palvelutasopäätöksessä esitettävään palvelulupaukseen. Ensihoidon resurssit jaetaan alueelle siten, että potilaiden tavoittaminen on mahdollisimman yhtenevää saman riskialuealuokan sisällä koko maakunnan alueella.
- Arvioimme jatkuvasti ensihoidon resurssien oikein kohdentumista sekä palveluverkkomme kokonaisuutta ensihoitoasetuksen määrittämin ja tietojohdamisen mahdollistamin keinoin.

Ensihoitopalvelut



Kiitos. Tack.



The wellbeing services county of Southwest Finland

var
ha